

**§ 25 Verksamhet och ekonomi för Svenska kyrkans nationella nivå
2018–2020**

CARL-ERIC GABRIELSSON:

Ordförande! Jag yrkar bifall till utskottets förslag till beslut. Jag är framför allt uppe för att ge lite kommentarer till motion 2017:100 som är behandlad under detta ärende. Det är ju så att vi har ett arbete med administrativ samverkan ute i landet, och Skara stift och vårt pastorat i Stenstorp har varit pilotkommuner från början. Vi har då sett detta under ett antal år. Till stora delar fungerar det bra. Jag vill försvara det här upplägget. Det är mycket som är nyttigt för oss i de små pastoraten att få hjälp med. Vi kan inte ha specialister på alla områden, utan vi behöver detta upplägg.

Men jag har också förstått att det är en del som gnisslar i det praktiska genomförandet. Det är det som ligger bakom motionen, som vill att man skulle tillsätta en arbetsgrupp för att gå igenom detta med personer som just är tekniskt kunniga och ser vad det är som kanske inte fungerar så bra, som tar sin tid, fördyrar det hela och så vidare. Där finns också en tveksamhet för nya pastorat att gå vidare.

Under budgetberedningens förhandling visade det sig att vi fick reda på att kyrkostyrelsen, som det står på sidan 9, ”under planeringsperioden kommer att överväga om ett särskilt råd för administrativ samverkan ska inrättas”. Därför ska vi naturligtvis inte tillsätta dubbla utredningsgrupper. Vi tycker det är vettigt att följa detta. Jag vill trycka på vad vi från Budgetutskottet säger på sidan 12. ”Som utskottet skriver i övervägandetexten ovan till KsSkr 2017 ser utskottet också fram emot att ett råd tillsätts snarast för administrativ samverkan till stöd för analys, löpande utvärdering och kontroll.” Jag vill kraftigt argumentera för att styrelsen så fort som möjligt tillsätter den här gruppen, så att detta kommer igång. Vi förlorar för mycket av tid och pengar till egentligen ingen nytta, eftersom det är ett bra upplägg men behöver kompletteras så att det också fungerar på ett bra sätt. Det är det jag är ute efter.

LEIF NORDLANDER:

Ordförande! Jag talar med anledning av min motion 2017:51 som finns med under det här betänkandet. Utskottet skriver: ”Enligt stiftsledningen” (Linköpings stift) ”har de konkreta effekterna av *Nya sätt att vara kyrka* i stiftets församlingar varit begränsade och man gör bedömningen att andra initiativ i stiftet kan generera större effekt. De erfarenheter som gjorts i *Nya sätt att vara kyrka* kommer dock att fasas in och hållas ihop i det utvecklingsarbete som fortsätter i stiftet. I Växjö stift menar stiftsledningen att arbetet gett inspiration i några församlingar men efterlyser teologisk reflektion vid en eventuell fortsättning och en plan för implementering.” När det står på det här sättet i betänkandet understryker det bara vikten av att arbetet måste fortsätta. Man vänder inte en negativ trend i Svenska kyrkans gudstjänst- och verksamhetsliv på så kort tid.

Jag är den förste att också understryka vikten av teologisk fördjupning och reflektion att hitta nya vägar. Det har producerats ett par böcker som varit till konkret välsignelse för reflektion, till exempel Björn Gusmarks bok *Vilja våga växa* och boken *Nya sätt att vara kyrka*, förutom flera filmer som ger exempel på nya sätt att vara kyrka runt om i vårt land. Vi måste inse att vi i vårt land idag är i en helt ny situation. Det är en ny missionstid. Biskopen i Skara sa här i morse till mig: ”Leif, har du gudstjänstglädje?” Jo, det har jag. Jag har en fantastisk gudstjänstglädje i mitt pastorat, men vi behöver sprida det mer. Det finns en vikande tendens om vi tittar till landet som helhet. Antalet dop minskar. Konfirmandernas antal minskar. Kyrk-

liga vigslars antal minskar. Begravningarna, ja där är det till och med så att de som är tillhöriga begär borgerlig begravning, för då får man göra som man vill. Det står till och med på en av våra större begravningsbyråers reklampelare att du får göra som du vill, i kollision med kyrkans uttryck. Vi har många, många, många olika områden där vi behöver reflektera, tänka vidare och finna nya sätt. I motionen föreslår jag att 2,5 miljoner ska avsättas för det här. Det är små pengar i sammanhanget, i synnerhet med det resultat som påvisades i årsredovisningen.

Därför yrkar jag bifall till min motion 2017:51 i det här ärendet, så att arbetet kan få fortsätta runt om i vårt land. Det är en god början. Kan det bli en ännu bättre fortsättning? Tack för ordet.

MATS NILSSON:

Ordförande! Jag har föreslagit att börja med att vi gör en minskning av personalbudgeten på 10 miljoner för 2018 och fortsättning följer för 2019 och 2020. Varför gör jag det? Jo, därför att vi, under några år när jag har suttit som ersättare i Budgetutskottet, hela tiden har pratat om hur befolkningen har ökat i Kyrkans hus. Vi måste på något sätt titta över den delen. Vi behöver också se hur vi använder de här resurserna framåt, var någonstans i kyrkan vi behöver resurserna.

Hemma i Vislanda, där jag är verksam, la vi en budget för någon vecka sedan med ett underskott på 800 000 kronor. Detta gjorde vi därför att vi har en sådan oerhört fin verksamhet, inte minst bland de unga. Detta påverkar ju men vi är tvungna, för vi ser att vi inte kan strypa verksamheten på grund av den här ekonomin. Vi har också haft rätt goda år tidigare som vi kan åberopa. Vi kan därför hämta lite i madrassen som gör att vi kommer att klara de där delarna i det hela.

Sedan vill jag också med detta få ett inspel om var vi ska lägga resurserna. Det är så lätt att man bygger upp en verksamhet för verksamhetens egen skull. Jag vill att detta ska bli ett inspel. Vad jobbar vi med i Uppsala, vad jobbar man med på stiftet och så vidare?

Jag vill avsluta med att säga som så, på något sätt lite ironiskt. Jag tror ju inte att Uppsala har blivit den fjärde största kommunen på grund av tillväxten i Kyrkans hus. Jag tror det kan finnas andra orsaker än det. Tack för ordet, ordförande.

GUNVOR TORSTENSSON:

Ordförande! Jag talar för motion 2017:100 som nämnades alldeles nyligen. Det är bra att kyrkostyrelsen intensifierar satsningen på gemensamt administrativt stöd, men anslutningstakten måste öka. Gemensamma administrativa stöd och system är viktigt, det kan många företag och organisationer vittna om. Svenska kyrkan är ingen koncern, men kyrkomötet måste ansvara för att det går att visa pastorat och församlingar, att det inom överskådlig tid blir mer pengar över för den grundläggande uppgiften. Konceptet med gemensamt stöd måste bli det självklara alternativet. Så är det inte idag.

Bifall till motion 2017:100.

WANJA LUNDBY-WEDIN:

Ordförande! Jag talar för kyrkostyrelsen och jag vill börja med att säga att jag yrkar bifall till utskottets förslag. Vi tycker från styrelsens sida att det är väldigt glädjande att Budgetutskottet delar vår uppfattning genom de prioriteringar som vi vill göra under den kommande perioden. Vi kommer senare under dagen att debattera, kanske samtala och diskutera, kring vilken situation Svenska kyrkan befinner sig i. Vi är

inne i en brytningstid. Vi står inför stora utmaningar inte minst när vi ser till medlemsutvecklingen och vilka följder det får kring medlemsavgiften. Det gör naturligtvis att vi måste se, att ett stort arbete måste göras på alla nivåer i kyrkan när det gäller omfattande prioriteringar, besparingar och också effektiviseringar. Det här är ett arbete som vi måste göra tillsammans. Vi måste ha en dialog mellan kyrkan centralt och stiftet och mellan stift och församlingar, så att vi ser vilken inriktning på verksamheten vi ska ha på nationell nivå, för att vi på bästa sätt ska kunna vara en sammanhållande kraft i stift och församlingar. Därför vill jag säga nu, att vi också delar utskottets förslag att avslå motionen som Mats Nilsson var uppe och talade om. Det är just i den här dialogen som vi måste bestämma hur prioriteringarna ska göras och inte göras så mekaniskt som den motionen föreslår.

Huvuddelen som ni ser av det som är nationell nivåns verksamhet är väldigt mycket löpande åtaganden och verksamhetskostnader som man inte riktigt kan prioritera bort utan vidare. Det är alltså en mindre del som är prioriteringarna. Jag vill nämna några ord om prioriteringarna. Den första har också omnämnts här av tidigare talare. Det är behovet av en genomgripande satsning på lärande och undervisning om kristen tro genom ett systematiskt och sammanhållet program för alla åldrar. Även där är det vi på nationell nivå tillsammans med stift och församlingar som också diskuterar hur de här programmen ska se ut men också hur det ska implementeras ut i verksamheten för att nå så många som möjligt inom vår kyrka men kanske också utanför vår kyrka. Här ska vi naturligtvis ta tillvara erfarenheten från *Dela tro – dela liv*.

Arbetet med asylsökande och flyktingar har också redan varit uppe. Det är en verksamhet som är bra att den finns och som det är ett starkt stöd kring. Vi har inte velat lägga fast exakt hur stort stödet ska vara mer än under två år, beroende på att det är svårt att bedöma hur stort utrymmet kommer att vara framöver, men det är en fortsatt väldigt viktig verksamhet för vår del.

Stöd till människor i utsatta situationer i världen är också något som vi måste prioritera. Vi vet att antalet flyktingar i världen är större än det har varit sedan andra världskriget. Vi måste ha en ökad omfattning av stöd för utsatta kristna och andra religiösa och etniska minoriteter, inte minst i Mellanöstern-regionen. Det krävs alltså ökade humanitära insatser.

Vi har en ytterligare förstärkning av den administrativa samverkan i Svenska kyrkan, för att vi där ska kunna möta effektiviseringsbehoven som vi ser finns men också för att minska kostnaderna på sikt. Där delar jag Gunvor Torstenssons syn att vi måste kunna visa vad det har för effekter, men vi kanske också måste öka takten. Därför är det här glädjande att även utskottet har diskuterat frågan om ett råd för administrativ samverkan och ser hur betydelsefullt det är att tillsätta ett sådant råd. Det har vi redan fattat beslut om och det arbetet är redan på gång inom kyrkostyrelsen.

Vidareutveckling av vårt arbete med styrning och kontroll är också en viktig fråga. Vi ska naturligtvis se till att vi anpassar verksamheten på ett sätt att det både gagnar stift och församlingar och vi ska göra det inom de ramar som fastställs här på kyrkomötet. Det är väldigt kloka synpunkter från Budgetutskottet. Jag vill avsluta de sista åtta sekunderna med att säga, att om vi nu fattar beslut om en ny kyrkohandbok det naturligtvis också kommer att vara en fråga som kommer att prägla nästkommande år. Tack.

LEIF NORDLANDER (REPLIK):

Ordförande! Det var fint det Wanja Lundby-Wedin sa om möjligheten till fortsatt lärande och så vidare. Det är bara det att detta kommer att bli liksom ett vakuum efter den verksamhet som nu håller på. Vi har pengar ett antal månader in på nästa år, men sedan blir det ett vakuum. Det finns ingenting kvar. Då tappar man fart i ett sådant här viktigt arbete. Då blir i värsta fall allt det som satsats till liten nytta och då har vi förslösat pengarna. Därför tror jag de här 2,5 miljonerna skulle hjälpa oss vidare oerhört mycket. Det var ju synd att jag inte kunde använda de sista 58 sekunderna jag hade från tidigare. Tack.

EVELINA JOHANSSON:

Ordförande! Jag yrkar bifall till motion 2017:131. En intressant poäng i den motionen är ju hur det gemensamma administrativa systemet förhåller sig till den stora sammanslagningensivern som finns i vårt samfund. Jag tänker att en poäng förvisso kunde ha varit att göra saker i rätt ordning när man börjar med sammanslagningar och därefter skapa system som ska lösa problemen som var grund för sammanslagningarna. Ja, det ger anledning till eftertanke och kanske en del andra känslor på lokal nivå.

Utskottets betänkande lägger mycket fokus på inrättandet av konstellationer på nationell nivå, som i och för sig också begärs av motionen. Man konstaterar att det förekommer olika typer av samråd mellan stift och nationell nivå. Men jag menar att en viktig poäng i motionens förslag är, att fokus läggs på de lokala villkoren och på hur de gemensamma administrativa systemen fungerar när de faktiskt träffar församlingarna som de är till för. Om man frågar efter att undersöka det, är man då hjälpt av att höra att nationell nivå pratar med stiftet? Nu tänker säkert någon att stiftet ju pratar med församlingarna, det är så det fungerar i vår kyrka. Då svarar jag att detta inte räcker. Om det räcker, hur kommer det sig då att man samtalar kring att samla församlingarna i användarföreningar för att kunna få gehör för problem och synpunkter när det gäller GAS? Det vore begripligt gentemot en extern aktör, men det förefaller inte särskilt rimligt att det ska behövas användarföreningar för att få gehör gällande kyrkans egna interna system. Det finns ju många exempel på hur systemen inte kommer anpassade till församlingarnas villkor, exempelvis att systemen ofta är anpassade för att man ska jobba efter cykliska scheman. Det vet vi ju, att alla veckor inte ser likadana ut för de flesta församlingsanställda, helt enkelt därför att påsk inte kommer samma vecka varje år.

Från nationell nivå ser vi varje år hur man tillskjuter medel och anstränger sig för att intensifiera det här arbetet. Det är märkligt med tanke på att de beräkningarna som finns är så bristfälliga. En församling gick in i GAS för att spara två tjänster. Efter två år såg man att man sparade en tjänst, ja mindre, därför att arbetsuppgifterna flyttade runt. Det bidde en tummetott av besparingarna.

Så här vid advent köper man ofta adventsljusstakar, kanske på loppis, där det står ”testad”. Kanske den lyser. Korrekta beräkningar är nödvändiga. Annars köper församlingarna GAS som inte är testat. Det skulle man aldrig göra på loppis.

DAN SARKAR:

Ordförande! Jag vill yrka bifall till motion 2017:37 som Berth Löndahl och jag har skrivit om kontinuerlig utvärdering. Det är ju ingen kontroversiell åsikt att man, när man fattar viktiga beslut, också måste utvärdera dem. Utskottet ställer sig egentligen bakom detta. Utskottet delar motionärernas syn att det är nödvändigt att reflektera över

konsekvenserna av förändringarna och så vidare. Man säger så att det här ändå pågår, men man säger också att det som i all verksamhet kan finnas en utvecklingspotential. Utskottet ser därför gärna att det kontinuerliga utvecklingsarbetet regelbundet kvalitetssäkras. Likaså menar utskottet att kommunikationen mellan Svenska kyrkans nivåer behöver utvecklas för att kunskap om och förståelse av de olika nivåernas villkor och kontinuerliga arbete ökar samt även tydligheten av ansvarsfördelningen. Det är ett stort men. Då hade kanske utskottet lika gärna kunnat säga ”med anledning av” motionen. Här visar utskottet på en oerhört stor utvecklingspotential.

Eftersom utskottet inte föreslog det yrkar jag bifall till motion 2017:37, så att det här verkligen tas fasta på. Tack.

MAJA BENGTTSSON:

Ordförande! Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning och utöva diakoni och mission. Det var alltså till det här som resurser skulle frigöras genom att ansluta församlingen till GIP och GAS. Om resurser bara är pengar, kanske det till en början stämde att det frigjordes pengar. Man kunde minska anställda något på den administrativa sidan. Men om man med resurser också menar arbetstid kan vi se en resursförflyttning åt helt fel håll, från den grundläggande uppgiften till administration. Nu är det den arbetsledande prästen som sitter och sliter med GAS för att få in musikerns ojämna schema. En diakon sitter vid telefonen med kanslistöd för att skrivarna inte fungerar, om och om igen. Musikern behöver fortfarande fixa en egen dator, för det finns inga ”gippade” musikprogram. Kan detta kallas att frigöra resurser för den grundläggande uppgiften? Det vore självklart med en rejäl utvärdering av både GAS och GIP, innan man pumpar in ännu mer pengar och försöker övertala fler att ansluta sig. Tack.

MARGARETA ANDERSSON:

Ordförande! Jag yrkar bifall till motion 2017:131. Jag har skrivit den av bitter erfarenhet av att GAS är ganska fyrkantigt och att man väldigt ofta får problem att anpassa systemet till verkligheten. Det ska faktiskt inte vara så att man ska vara tvungen att anpassa verkligheten till systemen. Överhuvud taget håller jag med föregående talare som säger att vi behöver utvärdera innan vi går vidare. Vi stoppar väldigt mycket pengar i att utveckla nya system på olika håll, men ibland tror jag det vore väldigt värdefullt om vi började med att utvärdera det vi har. Många gånger kan bara en genomgång av system och annat göra att man sparar både tjänster och pengar. Att bara satsa på nytt hela tiden kan bli ganska improduktivt.

Än en gång bifall till motion 2017:131. Tack.

BISKOP ÅKE BONNIER:

Ordförande! Jag yrkar bifall till motion 2017:51. I det multisamhälle vi lever i och där vi ur ett internationellt perspektiv sett att vi tillhör de mest sekulariserade länderna i världen behöver vi fler satsningar. Utifrån egen erfarenhet kan jag vittna om vad till exempel Messy Church, som är en del av nya sätt att vara kyrka, kan betyda för människor som är nyfikna på kyrkan men ändå ovana. *Nya sätt att vara kyrka* är inte tänkt att ersätta kyrkohandboksreglerade gudstjänster och så vidare utan komplettera på olika vis men också då det gäller annat församlingsarbete. Att satsa 2,5 miljoner för detta viktiga evangelisationsarbete – jag skulle säga livsviktiga evangelisationsarbete – torde anses som en mycket liten summa.

Alltså åter igen, jag yrkar bifall till motion 2017:51.

BERTIL OLSSON:

Ordförande! Jag börjar med att yrka bifall till utskottets förslag till beslut och därmed avslag på alla motionerna, 2017:37, 2017:51, 2017:100 och 2017:131, och också på det särskilda yrkande som kom fram från Mats Nilsson.

Visst kan det kännas frestande att i olika sammanhang få avslag i kyrkomötet för sina specifika frågor, men väldigt mycket är det ju en detaljstyrning som inte ligger på den här nivån utan hör hemma hos andra verkställigheter. Det är ramarna för verksamheten som vi fastställer på kyrkomötet. Sedan har vi uppdrag från kyrkostyrelsen som det nya kyrkomötet väljer att verkställa, och de får göra de prioriteringarna inom ramarna.

Alltså bifall till Budgetutskottets förslag till beslut.

Beslut i ärendet återfinns i kyrkomötets protokoll, § 193.